

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรม เป็นปรากฏการณ์ที่มีอยู่ในทุกสังคม และเมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้น สังคมจึงต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองต่อการกระทำดังกล่าว การลงโทษเป็นมาตรการหนึ่ง ที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิด การลงโทษได้มีวิวัฒนาการไปตามความเชื่อของสังคม ในสมัยโบราณมีความเชื่อว่า คนกระทำผิดเพราะความชั่วร้ายที่สิงสู่อยู่ในตัวคน การลงโทษจึงมีลักษณะที่ทารุณโหดร้าย มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะแก้แค้นทดแทนให้สมกับความผิดที่ได้กระทำไป นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่า คนทำผิดเพราะกมลสันดานเกิดจากความไม่เกรงกลัวกฎหมาย ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจึงเน้นถึงการข่มขู่ขังขังให้เกิดการเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิด ทั้งนี้โดยใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงเพื่อทำให้ผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว แต่อย่างไรก็ตาม การลงโทษอย่างรุนแรงแก่อาชญากรรมไม่ได้ผลโดยสมบูรณ์ไม่ เพราะถ้าได้ผลโดยสมบูรณ์แล้ว ก็คงมีผู้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด แต่ปรากฏว่า ไม่ว่าสังคมใดอาชญากรรมยังเกิดขึ้นอยู่เสมอไม่มีวันสิ้นสุด

แนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิดได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ในสมัยปัจจุบันมีความเชื่อว่า คนทำผิดเพราะสิ่งแวดล้อม ๆ เป็นตัวหล่อหลอมขัดเกลาทำให้มีบุคลิกภาพที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจึงต้องเน้นในเรื่องการอบรมแก้ไขให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ โดยบุคคลที่ถูกปล่อยตัวสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้อย่างไม่มีปัญหา การอบรมแก้ไขนั้นนอกเหนือจากการแก้ไขอบรมในเรือนจำ เช่น การฝึกอาชีพ การให้การศึกษาอบรมทางศีลธรรมแล้วก็จะอาจทำได้โดยการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชน โดยการทดลองให้ผู้กระทำความผิดได้ทดลองกลับไปใช้ชีวิตในชุมชน ซึ่งไม่ใช่เป็นการปล่อยตัวให้กลับเข้าอยู่ในสังคมโดยอิสระ แต่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของพนักงานคุมประพฤติ วิธีการดังกล่าวนี้เรียกว่า " การพักการลงโทษ "

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปสำหรับนักอาชีวศึกษาและทัณฑศึกษาว่า ผู้ต้องโทษที่ ได้รับการปลดปล่อยกลับเข้าสู่สังคมจะประสบกับความยุ่งยากนานาประการ ทั้งนี้เพราะ เมื่อพ้นโทษแล้วบางคนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ จึงอาจกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก และต้องกลับเข้ามารับโทษในเรือนจำทัณฑสถานใหม่ การพักการลงโทษเป็นระบบที่มี ประโยชน์ต่อการช่วยเหลือให้ผู้ต้องโทษที่ได้รับพักการลงโทษ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม ภายนอกได้อย่างเหมาะสม เพราะเป็นการปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยมีเงื่อนไข คือยังให้อยู่ ในความดูแลสอดส่องของเจ้าหน้าที่ หากประพฤติผิดเงื่อนไขก็ต้องถูกส่งตัวกลับเข้ามารับ โทษอีก การราชทัณฑ์ในประเทศไทยมีการนำเรื่องพักการลงโทษมาใช้ เป็นเวลานานแล้ว โดยปรากฏในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 อย่างไรก็ตามนับแต่มีการ นำเรื่องการพักการลงโทษมาใช้จนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่าไม่ได้มีการนำการพักการลงโทษ มาใช้อย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากสถิติผู้ได้รับพักการลงโทษระหว่างปี พ.ศ. 2522 -2531 ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ปี พ.ศ.	จำนวนนักโทษเด็ดขาด	ผู้ได้รับพักการลงโทษ	คิดเป็นร้อยละ
2522	47,757	455	0.95
2523	55,839	606	1.09
2524	55,266	602	1.09
2525	55,213	420	0.76
2526	58,895	1,136	1.93
2527	59,817	1,470	2.46
2528	61,859	1,523	2.46
2529	64,377	1,956	3.04
2530	73,296	2,278	3.91
2531	42,749	787	1.84

หมายเหตุ: จำนวนนักโทษหมายถึงทั้งหมด 6 ชั้น แต่ผู้จะได้รับพักการลงโทษมีเพียง 3 ชั้น

ที่มา: รายงานประจำปี 2531 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย

จากสถิติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กรมราชทัณฑ์ได้พิจารณาให้นักโทษได้รับการพักการลงโทษน้อยมากทั้ง ๆ ที่การพักการลงโทษก็เป็นการให้บริการอันแสดงถึงคุณธรรมและมนุษยธรรมในการลงโทษอย่างหนึ่ง แต่เมื่อศึกษาถึงการพักการลงโทษในต่างประเทศ กลับพบว่ามีการนำเรื่องนี้มาใช้อย่างกว้างขวาง และได้ผลดี เช่น ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่มีการนำเรื่องพักการลงโทษมาใช้ ถึงแม้ญี่ปุ่นจะนำระบบพักการลงโทษมาใช้หลังประเทศไทยถึง 14 ปี แต่ก็สามารถดำเนินงานได้แพร่หลาย โดยจะเห็นได้จากจำนวนผู้ได้รับพักการลงโทษซึ่งมีจำนวนมาก ในปีหนึ่ง ๆ ญี่ปุ่นจะอนุมัติพักการลงโทษแก่ผู้ต้องขัง เป็นจำนวนประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยทั้งหมด

ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่ได้มีการพัฒนาระบบพักการลงโทษมาเป็นเวลานาน โดยรัฐต่าง ๆ ได้มีการอนุมัติให้พักการลงโทษอย่างแพร่หลาย บางรัฐมีมากถึง 2 ใน 3 ของจำนวนนักโทษที่ได้รับการปลดปล่อย ดังจะเห็นได้จาก สถิติจำนวนนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวในรอบ 10 ปี ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ปี พ.ศ.	จำนวนนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัว	จำนวนที่ได้รับพักการลงโทษ
2518	106,742	68.3 %
2519	106,928	68.9 %
2520	115,213	71.9 %
2521	119,796	70.4 %
2522	128,954	60.2 %
2523	136,968	57.4 %
2524	142,489	54.6 %
2525	157,144	51.9 %
2526	191,237	48.1 %
2527	191,499	46.0 %

ที่มา : Joseph J. Senna and J. Siegel, Introduction to Criminal Justice (New York: West Publishing Company, 1987), p. 513.

เมื่อเปรียบเทียบการพักการลงโทษของประเทศไทยกับของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า จำนวนผู้ได้รับพักการลงโทษของประเทศไทยมีเป็นจำนวนน้อยกว่าของประเทศสหรัฐอเมริกา และปรากฏว่าในประเทศไทยมีการนำระบบการอภัยโทษมาใช้มากกว่าการพักการลงโทษทั้ง ๆ ที่ ระบบพักการลงโทษเป็นระบบที่ก่อให้เกิดผลดี ต่อนักโทษ และสังคมส่วนรวม

ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งที่จะ วิเคราะห์วิจัย แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการ ในเรื่องการพักการลงโทษ และทำการวิเคราะห์ ข้อดีข้อเสียของการพักการลงโทษ ปัญหา ทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ แนวกฎหมายและระเบียบว่าเป็นอย่างไร และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข และศึกษาถึงการพักการลงโทษในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีการใช้เรื่องนี้อย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบพักการลงโทษของประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี ตลอดจนหลักเกณฑ์ และกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวกับการพักการลงโทษ
2. เพื่อศึกษาถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานพักการลงโทษในประเทศไทย และวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเรื่องการพักการลงโทษของต่างประเทศ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น กับประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานตลอดจนกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในเรื่องการพักการลงโทษให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงการพักการลงโทษ หลักการทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยเป็นหลักโดยศึกษา เปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law และมีความหลากหลายของกฎหมายในรัฐต่าง ๆ และมีความก้าวหน้า

ทันสมัย นอกจากนี้ก็ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law เหมือนประเทศไทยและเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชียเช่นเดียวกับประเทศไทย

1.4 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

1. ทฤษฎีการลงโทษ
2. ทฤษฎีสัทธิมนุษยชน
3. ทฤษฎีในการไขฟื้นผู้กระทำผิด
4. ทฤษฎีกรรม
5. ทฤษฎีสัญญา
6. ทฤษฎีความคุม

1.5 สมมติฐาน

ระบบการพักการลงโทษ เป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อนสิ้นระยะเวลาที่จะต้องรับโทษตามกำหนด ระบบนี้ได้พัฒนาในวงราชการทัณฑ์ของประเทศไทยเป็นระยะเวลาที่ช้านาน แต่มีปัญหาอุปสรรคบางประการที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้การใช้การพักการลงโทษไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

1.6 วิธีการศึกษา

โดยการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ ตั๋วบทกฎหมายทั้งที่เป็นภาษาไทยและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ จำนวน 3 ท่าน

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์

1. ทำให้ทราบถึงแนวความคิด ทฤษฎี ตลอดจนหลักเกณฑ์ กฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวกับการพักการลงโทษ

2. ทำให้ทราบถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงาน และผลของการดำเนินงาน ว่ามีปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องอย่างไร ในเรื่องการพักการลงโทษ

3. ทำให้ทราบถึงการพักการลงโทษของต่างประเทศ และจะนำมาใช้กับประเทศไทยได้เพียงใด

5. ทำให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการนำเอาเรื่องพักการลงโทษมาใช้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย